

Raport de monitorizare a procesului de implementare a Legii nr.1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică.

1. Aspecte introductive.

Legea organică cu privire la informatică nr.1069-XIV este adoptată la 22.06.2000, publicată în Monitorul Oficial nr.73-74/547 la 05.07.2001, intrată în vigoare la 05.07.2001 (în continuare – Legea).

În Legea monitorizată nu sunt incluse expres prevederi care să determine scopul sau obiectivele acesteia, însă scopul acestei Legi a fost crearea bazei legislative inițiale pentru cadrul juridic național ce ține de domeniul informaticii.

În linii generale, acest scop este realizat. Astfel, în dezvoltarea prevederilor de principiu ale Legii monitorizate au fost elaborate și adoptate legile nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr.284-XV din 22.07.2004 privind comerțul electronic, nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice și nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Unele prevederi, fiind ajustate, au fost incluse în legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007.

Circa 85-90 la sută din prevederile Legii monitorizate, fiind detaliate și ajustate la cadrul juridic european, au fost incluse în legile sus numite.

Totodată, restul prevederilor (10-15 la sută – neincluse în legile sus numite) urmează a fi ajustate la prevederile legilor sus numite, precum și la cele din legile nr.982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație, nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, nr.105-XV din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, nr.235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, nr.245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, nr.235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității și ale altor legi intrate în vigoare recent.

Se constată, că pînă în prezent prevederile Legii monitorizate n-au fost supuse procedurii obligatorii de revizuire conform dispozițiilor generale din legile sus numite.

Legea monitorizată stabilește neunivoc în calitate de obiecte ale domeniului informaticii sistemele și rețelele informatice, documentele electronice, informațiile, inclusiv datele cu caracter personal, produsele informatice etc.

De asemenea, Legea stabilește necoerent drepturile și obligațiile statului, persoanelor juridice și fizice, un șir de principii generale, precum și raporturile juridice între aceste subiecte în cadrul activităților ce țin de domeniul informaticii, include reguli ambigue privind accesul la informație și serviciile informatice, protecția și securitatea datelor, condițiile în care documentul electronic are efecte juridice ca și cel cu semnătură olografă, însă documentul pe hîrtie deține primatul, prevede drepturi de proprietate asupra produselor informatice neclar definite.

Opiniile, observațiile și propunerile Autorităților administrației publice centrale de specialitate (a se vedea Anexa nr.1) confirmă cele expuse mai sus.

Legea în cauză este structurată în 8 capitole.

1.1. În capitolul I "Dispoziții generale", constituit din 6 articole (art.1-6), sunt expuse obiectul de reglementare al Legii, definițiile noțiunilor de bază, garanțiile de asigurare a

accesului nediscriminatoriu la serviciile informatice publice și la informațiile din sistemele informatice, obligațiunile persoanelor care activează în cadrul sistemelor și rețelelor informatice ce țin de asigurarea protecției datelor din aceste sisteme și rețele. Se declară dreptul persoanelor juridice și fizice să posedă, cu titlu de proprietate privată sau publică, sisteme și rețele informatice, precum și resurse informaționale.

În conformitate cu prevederile acestui capitol, autoritatea desemnată pentru realizarea politicii Guvernului și elaborarea strategiei de dezvoltare a domeniului informaticii este Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC), care reprezintă Guvernul în organismele internaționale, coordonează activitatea internațională în domeniu, desfășurată de persoanele juridice și fizice din Republica Moldova.

Iar autoritatea desemnată pentru reglementarea activității în domeniul informaticii și realizarea strategiei de dezvoltare a domeniului informaticii este Agenția Națională pentru Reglementări în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI), care reglementează piața produselor și serviciilor informatice din Republica Moldova prin eliberarea licențelor pentru activitățile din acest domeniu.

1.1.1. În procesul de monitorizare al Legii, Biroul Național de Statistică, ANRCETI, Ministerul Culturii, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției au propus (a se vedea Anexa nr.1) reactualizarea, modificarea și revizuirea noțiunilor definite, reieșind din abordările contemporane ale domeniului informaticii, tehnologiilor informaționale, datelor cu caracter personal, documentelor și semnăturii electronice, securității informaționale a sistemelor, resurselor și infrastructurilor informaționale. De asemenea, aceste instituții au propus de sincronizat definițiile noțiunilor din Legea monitorizată cu cele din alte acte legislative și normative (Legea nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legea nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, Legea nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007, Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, Legea nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice, Legea nr.284-XV din 22.07.2004 privind comerțul electronic). Noțiunile de bază de definit numai în Legea nr.1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică, iar în actele legislative ulterioare de făcut doar trimiteri la definițiile necesare din această Lege. Concomitent, au propus de a exclude din actele legislative și normative posterioare Legii monitorizate noțiunile care se dublează, și, mai ales, cele care definesc diferit unele și aceleași noțiuni, fapt ce poate crea situații juridice confuze.

1.2. În capitolul II "Administrația publică în domeniul informaticii", constituit din 6 articole (art.7-12), sunt încorporate prevederi care delimitează competențele și atribuțiile între autoritatea administrației publice centrale de specialitate (MTIC) și regulatorul pieții comunicațiilor electronice, produselor și serviciilor informatice (ANRCETI), precum și prevederi care determină genurile de activitate supuse licențierii, titularii de licențe, condițiile privind utilizarea produselor program și a echipamentelor necertificate și nemarcate pentru prestarea serviciilor informatice publice.

În conformitate cu prevederile acestui capitol, statul susține informatizarea societății ca obiectiv strategic de prim ordin în condițiile prevederilor Constituției, Legii monitorizate, altor acte legislative și în baza principiilor general recunoscute, inclusiv prin actele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Capitolul în cauză include și prevederi legale privind utilizarea Fondului Extrabugetar de Informatizare, destinat pentru finanțarea lucrărilor de dezvoltare și menținerea infrastructurii informatizării și de asigurare a accesului instituțiilor publice la rețelele informatice globale.

1.2.1. În procesul de monitorizare al Legii, Ministerul Justiției, Ministerul Economiei, ANRCETI și Biroul Național de Statistică au înaintat un șir de propuneri (a se vedea Anexa nr.1) care în concluzie se referă la revizuirea prevederilor acestui capitol în conformitate cu prevederile legilor comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007, nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și nr.235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.

1.3. În capitolul III "Accesul la informație și serviciile informatice", constituit din 11 articole (art.13-23), sunt expuse principii, obligații, condiții și drepturi privind accesul la datele cu caracter personal, la informațiile confidențiale și de interes public. Circulația și prelucrarea datelor este liberă în măsura în care nu sunt încălcate drepturile personale, libertățile fundamentale ale omului și îndatoririle cetățenești, nu afectează secretul și confidențialitatea informației, cerute de apărarea ordinii de drept în stat și societate.

Nu pot face obiectul posesiei și prelucrării datele cu caracter personal privind originea rasială sau etnică, opiniile politice, convingerile religioase sau alte convingeri, datele referitoare la sănătate sau viața sexuală a persoanei fizice, precum și cele referitoare la antecedentele penale. Astfel de date pot fi stocate și prelucrate numai de autorități constituite și autorizate prin lege și care sunt obligate să ia măsuri și garanții corespunzătoare de protecție și nedivulgare a unor asemenea date.

Conform prevederilor acestui capitol, persoanele juridice și fizice au drept de acces la datele publice, precum și la metodologia de definire a indicatorilor utilizați în colectarea și prelucrarea informației publice, a clasificatoarelor și nomenclatoarelor utilizate.

Informațiile atribuite la secret de stat, la care accesul este limitat, precum și modul de acces, de utilizare, de acumulare, de protejare a acestora și lista persoanelor care au acces la aceste informații sunt reglementate de legislația cu privire la secretul de stat.

Nu este limitat accesul la datele și informațiile:

- a) care stabilesc statutul juridic al persoanelor juridice, drepturile, libertățile și obligațiile persoanelor fizice și procedurile realizării acestor drepturi și libertăți;
- b) care țin de situațiile excepționale ecologice, meteorologice, sanitaro-epidemiologice, precum și cele necesare pentru asigurarea funcționării obiectelor de producție, securității populației;
- c) care reprezintă surse de cunoștințe acumulate în sistemele informatice din sferele învățământului, ocrotirii sănătății, științei, culturii și jurisprudenței.

1.3.1. În procesul de monitorizare al Legii, Ministerul Justiției, Ministerul Economiei, ANRCETI și Biroul Național de Statistică au înaintat un șir de propuneri și observații (a se vedea Anexa nr.1) care în ansamblu se referă la revizuirea și actualizarea prevederilor acestui capitol în conformitate cu prevederile legilor nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, nr.982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație, nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, nr.105-XV din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor și nr.245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat.

1.4 În capitolul IV "Protecția și securitatea datelor", constituit din 5 articole (art.24-28), sunt expuse obligațiunile autorităților administrației publice privind furnizarea informațiilor din bazele de date din posesie celorlalte autorități ale administrației publice. Titularul bazelor de date este obligat să protejeze, prin măsuri adecvate, datele colectate, echipamentele și produsele program utilizate în sistemul informațional, asigurând securitatea informațiilor împotriva riscurilor de pierdere, distrugere, precum și împotriva folosirii neautorizate sau divulgării.

Persoanele care activează în cadrul sistemelor și rețelelor informatice sunt obligate să asigure protecția și confidențialitatea datelor, cu excepția celor care sunt clasificate ca date publice.

În scopul asigurării protecției datelor și evitării infracțiunilor ce țin de domeniul informaticii, se interzice:

a) elaborarea și instalarea în rețelele informatice a produselor program ce pot modifica, deteriora sau distruge datele, produsele program și echipamentele;

b) pătrunderea neautorizată în sistemele și rețelele informatice publice sau private pentru a capta, memora, prelucra sau difuza date și programe ori pentru a modifica, deteriora, distruge date, programe și echipamente;

c) deturnarea datelor, perturbarea programelor ori falsificarea mesajelor sau transmiterea datelor eronate în scopul deranjamentului fluxului de date sau creării unei stări de neîncredere între participanții la circuitul informatic;

d) pătrunderea neautorizată și cu intenție în sistemele și rețelele informatice publice sau private, chiar neurmată de ascultarea, înregistrarea sau utilizarea în interese personale ori în interesele altor persoane a datelor culese, precum și pentru obținerea unui alt folos.

Organele abilitate au drept de acces la resursele informaționale din sistemele informatice publice sau private, iar în baza unui mandat emis de procuror, au dreptul de a intercepta rețele informatice, utilizând aparatajul tehnic al proprietarului sistemului informatic.

1.4.1. În procesul de monitorizare al Legii, Ministerul Justiției, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, ANRCETI au propus (a se vedea Anexa nr.1) de ajustat prevederile acestui capitol la prevederile Codului penal, Codului de procedură penală și ale legii nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, iar Ministerul Economiei constată lipsa unui act legislativ care ar stabili norme legale detaliate racordate la situația actuală privind protecția și securitatea datelor.

1.5. În capitolul V "Dreptul de proprietate asupra produselor informatice", constituit din 2 articole (art.29-30), sunt identificate obiectele dreptului de proprietate, condițiile în care apare dreptul asupra produselor informatice (sisteme informatice, resurse informaționale și date, precum și părți de sine stătătoare ale acestora).

În conformitate cu prevederile acestui capitol, subiecte ale dreptului de proprietate în domeniul informaticii pot fi statul prin autoritățile administrației publice, persoanele juridice și fizice. Obiectele dreptului de proprietate în domeniul informaticii, create în urma finanțării de la bugetul de stat, se consideră bunuri publice. Bunul public poate fi transmis și utilizat în temeiul contractului încheiat cu autoritatea abilitată de Guvern.

1.5.1. În procesul de monitorizare al Legii, Ministerul Economiei și Biroul Național de Statistică au făcut propuneri (a se vedea Anexa nr.1) care se referă la ajustarea prevederilor acestui capitol la prevederile legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

1.6. În capitolul VI "Documentul electronic", alcătuit din 6 articole (art.31-36), se definesc noțiunile de document electronic și semnătură electronică, sunt expuse norme juridice care reglementează statutul juridic al documentului electronic, condițiile de creare, obținere, stocare, păstrare, prelucrare, selecționare, reproducere, difuzare și de acces la asemenea documente. Documentul electronic este un fișier semnat cu semnătura electronică a emitentului și data acestei semnări. Semnătura electronică permite identificarea emitentului, constatarea autenticității conținutului documentului (fișierului), integrității datelor documentului transmis destinatarului. Documentul electronic este echivalent cu documentul semnat manual, atât în ceea ce privește efectele sale de fond, cât și cele procedurale. Dacă datele din documentul pe hârtie și cel electronic nu corespund, se consideră autentice datele din documentul pe hârtie.

În conformitate cu prevederile acestui capitol, părțile care participă ca operatori informatici la realizarea circuitului informațiilor, persoanele responsabile de prelucrarea informațiilor, inclusiv a datelor cu caracter personal, precum și utilizatorii de informații sunt datori să colaboreze, să coordoneze acțiunile lor și să țină cont de informația primită la realizarea măsurilor în vederea instaurării unei atmosfere de responsabilitate în funcționarea structurilor informatizate și a bazelor de date aferente acestora, în păstrarea și utilizarea datelor și documentelor electronice, în constituirea și folosirea ireproșabilă a rețelelor de calculatoare și mijloacelor de birotică, precum și în asigurarea securității datelor, sub forma protecției lor fizice, tehnice și morale.

1.6.1. În procesul de monitorizare al Legii, Ministerul Justiției, Ministerul Economiei, Ministerul Finanțelor și ANRCETI au propus (a se vedea Anexa nr.1) de revizuit prevederile acestui capitol în contextul prevederilor legii nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală.

1.7. Capitolul VII "Răspunderi" conține un singur articol (art.37). Acest articol stabilește că persoanele juridice și fizice care încalcă prevederile legi cu privire la informatică poartă răspundere administrativă, materială sau penală, după caz, conform legislației.

1.8. Capitolul VIII "Dispoziții tranzitorii" obligă Guvernul, în termen de 3 luni, să aducă actele sale normative în conformitate cu legea adoptată.

2. Funcționalitatea Legii.

Pînă la intrarea în vigoare a legii monitorizate nu exista o claritate juridică privind subiectele raporturilor juridice în domeniul informaticii, tehnologiilor informaționale, datelor cu caracter personal, documentelor și semnăturilor electronice, privind regimul juridic de utilizare a documentelor electronice, sistemelor informatice, bazelor de date, datelor personale și a informațiilor de interes public, titularii sistemelor informatice și/sau bazelor de date, regulile și condițiile de obținere, păstrare, prelucrare, difuzare și de acces la datele și informațiile, inclusiv personale din aceste sisteme și baze de date, drepturile de proprietate asupra sistemelor și produselor informatice, protecția și securitatea datelor.

După intrarea în vigoare a acestei Legi, neclaritățile sus menționate parțial au fost înlăturate. Astfel, a fost creat un cadru legal care stabilește principiile de bază și condițiile de activitate privind sistemele, resursele și produsele informatice, declară dreptul la proprietate asupra acestora, delimitează competențele autorității administrației publice centrale de specialitate (MTIC) și ale regulatorului pieții comunicațiilor electronice și tehnologiilor informației (ANRCETI) din Republica Moldova.

În dezvoltarea prevederilor de principiu din Legea monitorizată au fost elaborate și adoptate legile nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice și legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În același context a fost elaborată și adoptată legea nr.284-XV din 22.07.2004 privind comerțul electronic.

În consecință, majoritatea prevederilor și normelor juridice ale capitolelor III, IV și VI, fiind dezvoltate și detaliate, au fost incluse în legile nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală și nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Aceluiași procedeu au fost supuse și o parte din prevederile Capitolului I și II privind funcțiile, atribuțiile și drepturile autorităților publice în domeniul informaticii, care, unele fiind extinse, iar altele fiind restrânse au fost incluse în legea nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat și legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI. Concomitent, în aceste legi au fost incluse și o parte din termenii definiți în Legea monitorizată. În urma intrării în vigoare a legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI au devenit caduc prevederile privind utilizarea Fondului Extrabugetar de Informatizare, destinat pentru finanțarea lucrărilor de dezvoltare și menținerea infrastructurii informatizării și de asigurare a accesului instituțiilor publice la rețelele informatice globale. O confuzie juridică produc definițiile semnăturii electronice din Legea monitorizată și a semnăturii digitale din legea nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală. Abrogarea legii monitorizate ar produce efecte juridice negative pentru instituțiile publice și agenții economici care în activitățile sale cu clienții utilizează doar semnăturile electronice (inclusiv mobile).

În urma monitorizării Legii organice cu privire la informatică nr.1069-XIV, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor Ministerul Apărării, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Culturii, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Biroul Național de Statistică și ANRCETI au înaintat un șir de observații și propuneri, care duc la un volum impunător de modificări a Legii monitorizate. Totodată, unele din aceste ministere consideră că este oportun elaborarea unei legi noi care să substituie legea monitorizată.

Cu totul alte opinii au Ministerul Economiei și Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal care consideră oportun abrogarea legii monitorizate în urma revizuirii și includerii prevederilor rămase în alte legi mai recente din domeniu.

3. Gradul de îndeplinire a obiectivelor și a scopului Legii.

Se constată că "obiectivele și scopul legii" în mare parte au fost realizate urmare intrării în vigoare unui șir întreg de legi menționate la compartimentul I de mai sus. Legea monitorizată a impulsionat procesul de elaborare și dezvoltare a cadrului legislativ și normativ ce ține de informatizarea societății și implementarea noilor tehnologii informaționale în toate sferele vieții sociale, economice și politice.

Totodată, menționăm că gradul de îndeplinire a obiectivelor și scopului Legii monitorizate nu poate fi apreciat în lipsa procedurii respective de măsurare a acestuia.

4. Modificările operate în Lege și influența acestora asupra scopului și esenței Legii.

Legea monitorizată a suportat doar modificări ce țin de denumirea autorității administrației publice centrale de specialitate (MTIC) și de denumirea regulatorului pieței

comunicațiilor electronice și tehnologiilor informației (ANRCETI). Aceste modificări n-au influențat esența actului legislativ.

Totodată, atragem atenție la faptul că prevederile Legii monitorizate urmau să fie supuse revizuirii obligatorii multiple pe parcursul intrării în vigoare a legilor menționate la compartimentul I de mai sus.

5. Gradul de punere în aplicare a cadrului juridic secundar necesar, pentru a asigura mecanismul de reglementare al Legii și gradul de suficiență a resurselor materiale, financiare și umane pentru funcționarea Legii.

Legea monitorizată nu dispune de un cadru juridic secundar necesar pentru asigurarea mecanismului de reglementare a acesteia.

Dar, se constată că există un șir numeros de documente de politici guvernamentale pe diverse domenii economice și sociale (a se vedea Anexa nr.2), aprobate în diferite perioade de guvernare, care au la bază în calitate de temei juridic, direct sau indirect, prevederile Legii monitorizate sau care includ cerințe pentru crearea diferitor sisteme și resurse informaționale de stat conforme prevederilor acestei Legi.

Referitor la implicațiile materiale, financiare și umane, necesare și real disponibile pentru îndeplinirea prevederilor Legii monitorizate, trebuie să menționăm că aplicarea normelor juridice ale acesteia nu necesită în mod special resurse financiare.

Însă, deseori, sunt insuficiente resurse financiare pentru elaborarea și implementarea sistemelor informaționale automatizate de importanță statală.

În puține raioane există personal calificat pentru menținerea echipamentului IT. În caz de apariție a unei probleme de hard sau soft în cadrul sistemelor informaționale publice sau private, soluționarea acesteia implică deplasarea în teritoriu a personalului. Această situație reprezintă un impediment esențial pentru implementarea sistemelor informatice și crearea produselor informatice, inclusiv pentru sectorul privat. Resursele alocate pentru întreținerea sistemelor informaționale sunt insuficiente, activitățile axate pe consolidarea capacităților sunt limitate, iar tehnologiile informaționale utilizate nu satisfac necesitățile. În mass-media practic nu se discută problemele autorităților și instituțiilor publice, ale sectorului privat, organizațiilor necomerciale și ale altor persoane ce țin de dezvoltarea societății informaționale, inclusiv de acordarea unor facilități fiscale pentru dezvoltarea IT-afacerilor în zona rurală.

6. Consecvența și coerența Legii

Analizând observațiile și propunerile autorităților administrației publice centrale de specialitate se constată că prevederile Legii monitorizate nu sunt expuse consecvent și coerent. Legea monitorizată nu conține prevederi contradictorii, însă urmare dezvoltării cadrului legislativ aferent acestei Legi, mai multe prevederi ale acesteia au devenit contradictorii cu prevederile legilor intrate în vigoare ulterior. O parte de prevederile Legii monitorizate au fost dublate sau dezvoltate și detaliate în legile posterioare acesteia. În contextul celor expuse, a apărut necesitatea revizuirii de fond a Legii monitorizate și de inclus prevederile rămase (circa 10-15%), cu ajustările respective, în legea nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat.

În acest caz Legea monitorizată urmează a fi abrogată.

Pornind de la faptul că nu există informații privind aplicarea prevederilor Legii monitorizate în instanțele judiciare este imposibil de evaluat practica judecătorească privind aplicarea acesteia. .

7. Neutralitatea Legii.

În urma analizei aplicării Legii monitorizate s-a stabilit că aceasta nu asigură pe deplin proporționalitatea dintre interesele publice și cele private. Astfel, prevederile art.10 din Legea monitorizată sunt în contradicție cu prevederile art.8 pct.43) din legea nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, precum și cu prevederile legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Totodată, la subiectul proporționalității reglementate de normele juridice ale acestor prevederi nu există și nici n-au existat careva obiecții din partea sectorului privat și asociativ.

8. Stabilitatea și predictibilitatea Legii.

Legea monitorizată a suportat doar modificări ce țin de denumirea autorității administrației publice centrale de specialitate (MTIC) și de denumirea regulatorului pieței comunicațiilor electronice și tehnologiilor informației (ANRCETI).

Aceste modificări n-au influențat stabilitatea și predictibilitatea Legii monitorizate. Însă, asupra stabilității și predictibilității Legii monitorizate influențează esențial legile posteroare aferente acesteia. De exemplu, urmare intrării în vigoare a legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007 au rămas în suspans prevederile art.12 referitoare la fondul extrabugetar de informatizare, formarea și gestionarea căruia era pusă în sarcina ANRCETI.

9. Eficiența Legii.

Referitor la eficiența actului legislativ, trebuie să menționăm că drept rezultat al aplicării Legii monitorizate, a fost dezvoltat în continuare cadrul legislativ și normativ ce ține de domeniile informaticii, tehnologiilor informaționale, datelor cu caracter personal, documentelor electronice.

Astfel, în contextul Legii nr.1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică au fost elaborate și adoptate legile nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, nr.284-XV din 22.07.2004 privind comerțul electronic, nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice și legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Prevederile de principiu din legile sus enumerate stau la baza documentelor de politici privind crearea unui șir întreg de sisteme informaționale și registre de importanță statală, aprobate de Guvern. În conformitate cu aceste documente de politici au fost create următoarele Sisteme Informaționale Automatizate de importanță statală: "Cadastrul bunurilor imobile", "Evidența migrației forței de muncă", "Registrul de stat al operatorilor de date cu caracter personal", "Registrul informației criminalistice și criminologice", "Registrul geologic de stat", "Registrul de stat al frecvențelor și stațiilor de radiocomunicații", SIA al Biroului Național de Statistică, "Registrul de stat al cazurilor de violență în familie", "Registrul de stat al achizițiilor publice", "Registrul rezervelor materiale ale statului", "Asistența Socială", SIA de administrare teritorială, "Registrul persoanelor reținute, arestate și condamnate", "Registrul procedurilor de executare", "Migrație și azil", "Registrul infrastructurii organelor de drept", "Registrul de stat al accidentelor rutiere", "Registrul obiectelor păzite", "Registrul de stat al armelor", "Registrul informației criminalistice și criminologice", "Registrul dactiloscopic" și "Registrul alegătorilor".

Astfel, în contextul celor expuse mai sus se constată impactul pozitiv asupra formării cadrului legislativ aferent informaticii, implementării sistemelor informatice și creării resurselor informaționale de importanță statală.

În lipsa informațiilor complete din sectorul privat și asociativ, este complicat de estimat prin date concrete impactul asupra acestui sector.

Indirect se constată un impact pozitiv în dezvoltarea afacerilor TIC în Republica Moldova. Astfel, cota contribuției la PIB de la afacerile TIC în anii 2002-2012, fiind în general în creștere, a constituit între 6-10%.

10. Modul de consultanță

Procesul de monitorizare a implementării Legii organice nr.1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică a fost inițiat la începutul lunii ianuarie 2013 prin amplasarea anunțului respectiv pe site-ul MTIC www.mtic.gov.md.

Totodată, au fost expediate scrisori în adresa autorităților administrației publice centrale, precum și în adresa Academiei de Științe a Moldovei, Universității Tehnice din Moldova și Asociației Naționale a Companiilor Private în domeniul TIC, prin intermediul cărora se solicita opiniile și propunerile acestora privind funcționalitatea și aplicabilitatea legii, îndeplinirea scopurilor stabilite în lege, consecințele aplicării legii, precum și alte propuneri și recomandări referitor la Legea în cauză.

N-au răspuns acestor solicitări doar Universitatea Tehnică din Moldova și Asociația Națională a Companiilor Private în domeniul TIC.

Menționăm, că la adresa electronică indicată în anunțul privind inițierea procesului de monitorizare publicat pe site-ul MTIC n-au parvenit careva opinii, observații sau propuneri referitoare la Legea monitorizată. Opiniile, observațiile și propunerile autorităților publice sunt integral expuse în Anexa nr.1 la acest Raport.

11. Concluzii și recomandări

În rezultatul monitorizării procesului de implementare a Legii nr.1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică, urmează următoarele concluzii și recomandări.

11.1. Majoritatea prevederilor și normelor juridice ale Legii monitorizate, fiind dezvoltate, detaliate și ajustate la cadrul juridic european, au fost incluse în legile nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, nr.241-XVI din 15.11.2007 privind comunicațiile electronice și legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

11.2. După intrarea în vigoare a legilor menționate în compartimentul I al prezentului Raport, prevederile Legii monitorizate n-au fost aduse în concordanță cu prevederile acestora.

11.3. În urma analizei opiniilor, observațiilor și propunerilor autorităților administrației publice centrale se conturează 3 recomandări privind viitorul Legii monitorizate:

- 1) revizuirea și modificarea prevederilor Legii monitorizate;
- 2) elaborarea și adoptarea unei legi noi cu privire la informatică, cu abrogarea celei monitorizate;
- 3) de revizuit prevederile Legii monitorizate în comparație cu prevederile legilor intrate în vigoare ulterior, iar prevederile care n-au fost reflectate în aceste legi (circa 10-15 la sută) să fie ajustate și incluse, după caz, în legile sus numite.

Primele două recomandări nu sunt acceptabile, fiindcă nu poate fi evitată dublarea unor prevederi de ordin general în raport cu legile nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la

informatizare și la resursele informaționale de stat și nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre. La asemenea prevederi pot fi atribuite, de exemplu, scopul legii, obiectul de reglementare etc. Totodată, un șir de prevederi din aceste legi oricum va fi necesar de expus în redacție nouă, inclusiv un șir întreg de definiții ale termenilor care necesită o actualizare la zi.

În contextul opiniilor, observațiilor și propunerilor înaintate de către Autoritățile Administrației Publice Centrale de Specialitate, MTIC recomandă următoarea modalitate de revizuire a prevederilor Legii monitorizate:

a) toate prevederile Legii monitorizate care au fost dezvoltate și incluse în legile aferente acesteia (circa 85-90 la sută) se radiază din textul Legii monitorizate;

b) celelalte prevederi (circa 10-15 la sută) urmează a fi ajustate la prevederile legilor nr.982-XIV din 11.05.2000 privind accesul la informație, nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, nr.105-XV din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, nr.235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, nr.71-XVI din 22.03.2007 cu privire la registre, nr.241-XVI din 15.11.2007 privind comunicațiile electronice, nr.245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal și nr.235 din 01.12.2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității;

c) prevederile ajustate urmează prin Lege să fie incluse în legea nr.467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, inclusiv ajustarea redacțională a acesteia, deoarece domeniile informaticii și informatizării sunt complementare unul altuia.

TABELUL
obiecțiilor și propunerilor autorităților administrației publice
referitor la procesul de implementare a Legii nr. 1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică.

Nr. d/o	AAPC	Conținutul avizului
1.	<i>Biroul Național de Statistică</i>	<p>Consideră inițierea procesului de monitorizare a Legii nr.1069 din 22.06.2000 cu privire la informatică ca binevenit și necesar. Constată necorespunderea parțială a legii cerințelor actuale în domeniul informaticii.</p> <p>Menționează dublarea prevederilor din art.5(1) și 8(1), repetarea în art.28(2) pct.a), neclarități în art.13(2), 9(2), 29(1), greșeli gramaticale și de ordin lingvistic în art.4(3), 6(2) ș.a., neajustări în art.9(2), 13(2), 12(1) și 14(2), necesitatea actualizării definițiilor utilizate în art.29(1), 30(2), care ar corespunde informaticii contemporane, neclaritatea cine reglementează activitatea persoanelor fizice în domeniul informaticii. În lege nu sunt prevăzute abordări moderne, ca prestarea serviciilor cu plată, acordarea serviciilor în regim on-line ș.a.</p> <p>Constată ineficiența și incoerența prevederilor legii sus-menționate, ca rezultat funcționalitatea și aplicabilitatea redusă. Recomandă, în virtutea competențelor sale recomandă necesitatea modificării radicale a legii monitorizate.</p>
2.	<i>Ministerul Apărării</i>	<p>Comunică că prin prisma funcționalului ministerial, prevederile actului legislativ nu provoacă impedimente la aplicabilitatea acestuia.</p> <p>Menționează că, raționamentul posibilității revizuirii legii se va actualiza odată cu desemnarea autorității responsabile de elaborarea propriu-zisă a Strategiei securității cibernetice la nivel național.</p>
3.	<i>Agencia Națională pentru Reglementări în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI)</i>	<p>În 2007 a fost adoptată Legea comunicațiilor electronice nr.241/15.11.2007 prin care au fost transpuse Directivele UE și potrivit art.79 al acesteia, Guvernul urma ca în termen de 6 luni de la adoptarea legii să prezinte Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în conformitate cu legea adoptată. Acest lucru nu a fost realizat și din acest motiv Legea nr.1069/22.06.2000 conține prevederi învechite și inaplicabile.</p> <p>Unele prevederi din Legea nr.1069/22.06.2000 contravin Legii privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr.451/30.07.2001 și anume art.8 care indică genurile de activitate supuse licențierii. Pct.43) al acestui articol prevede licențierea serviciilor de creare, implementare și de asigurare a funcționării sistemelor informaționale automatizate de importanță statală, inclusiv a produselor program, iar art.10 al legii nr.1069/22.06.2000 prevede licențierea serviciilor de elaborare, proiectare, exploatare și întreținere tehnică a rețelelor informatice și serviciilor informatice publice.</p> <p>Protecția datelor în cadrul sistemelor și rețelelor informatice se efectuează în baza Cerințelor față de asigurarea securității</p>

		<p>datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informaționale de date cu caracter personal aprobate de Guvern (art.20 alin.(1) lit.p) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal nr.133/08.07.2011.</p> <p>Prevederile art.33 și art.34 ale legii nr.1069/22.06.2000 sunt transpuse și actualizate în legea nr.264/15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală.</p> <p>Informăm că în vederea implementării Legii cu privire la Informatică nr.1069/22.06.2000 ANRCETI a aprobat Hotărârea Consiliului de Administrare nr.278 din 17.11.2009 privind stabilirea parametrilor de calitate pentru serviciile publice de comunicații electronice, în special Anexa 2 parametrii de calitate pentru serviciul public de acces la Internet.</p> <p>În conformitate cu prevederile art.8 alin.(1) lit.e) al Legii nr.451-XV din 30.07.2001 ANRCETI eliberează licențe pentru genul de activitate "Servicii de creare, implementare și de asigurare a funcționării sistemelor informaționale automatizate de importanță statală, inclusiv a produselor program". Reieșind din faptul că, în temeiul art.78 alin.(4) din Legea nr.241/15.11.2007, licențele eliberate pentru genul de activitate "Prestarea serviciilor în domeniul informaticii" își păstrează valabilitatea pînă la expirarea termenului pentru care au fost eliberate, ANRCETI continuă să monitorizeze activitatea titularilor de licențe respective.</p> <p>Avînd în vedere cele menționate și faptul că coeficientul de eficiență al Legii nr.1069/22.06.2000 este redus, considerăm oportun inițierea elaborării unei legi noi în care vor fi prevăzute direcțiile de reglementare.</p>
4.	<i>Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal</i>	<p>Legea nr.1069 din 22.06.2000 a avut un impact pozitiv în perioada anilor 2000, însă la moment, funcționalitatea, aplicabilitatea și eficiența legii s-a redus, practic, la zero. Analiza prevederilor acestei Legi a scos în evidență faptul că majoritatea normelor generice, actualmente sînt reglementate în mod special de alte legi, cum ar fi: Legea privind protecția datelor cu caracter personal, Legea comunicațiilor electronice, Legea cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, Legea privind prevenirea criminalității informatice.</p> <p>Astfel, în scopul neadmiterii dublărilor legislative considerăm oportun de a fi inițiată procedura de abrogare a acestui act legislativ.</p> <p>În cazul în care Grupul de lucru din cadrul MTIC va considera necesar să inițieze procedura de modificare și completare a actului legislativ monitorizat, solicităm să fie informați pentru a putea remite, în termeni proximi, propunerile relevante în partea ce ține de domeniul protecției datelor cu caracter personal.</p>
5.	<i>Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor</i>	<p>Legea nr.1069 din 22.06.2000 cu privire la informatică este un act legislativ funcțional, întrucît conține prevederi clare referitor la accesul persoanelor fizice și juridice la serviciile informatice publice, atribuțiile MTIC în domeniul dat, la obligațiile persoanelor care creează și furnizează produse informatice ș.a. Referitor la gradul de punere în aplicare a actului legislativ, menționăm că de la momentul intrării în vigoare și pînă în prezent, în textul acestuia au fost făcute modificări.</p> <p>Propun a fi revăzut textul actului legislativ cu substituirea</p>

		<p>sintagmei "Ministerul Dezvoltării Informaționale" cu sintagma "Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor".</p> <p>Cu referire la consecvența și coerența actului legislativ monitorizat, constatăm că nu există prevederi care se dublează sau contravin altor acte normative.</p> <p>Actul legislativ asigură proporționalitatea intereselor publice și private.</p>
6.	<i>Ministerul Tineretului și Sportului</i>	<p>Consideră că legea nr.1069 din 22.06.2000 cu privire la informatică este funcțională, iar prevederile acesteia sînt aplicabile. Ministerul nu se pronunță asupra modificării și completării Legii monitorizate.</p>
7.	<i>Ministerul Culturii</i>	<p>Comunică că Legea nr.1069 din 22.06.2000 cu privire la informatică, este în linii generale, una funcțională, prevederile acesteia fiind aplicabile, inclusiv în domeniul culturii (Art.3 alin.(1) Accesul oricărei persoane juridice și fizice la serviciile informatice publice și la informațiile ce se conțin în sisteme informatice).</p> <p>Dar fiind adoptată cu 13 ani în urmă, ea necesită a fi reactualizată, mai ales, la Capitolul I Dispoziții Generale, Articolul 2, în care noțiunile specificate sunt învechite din punct de vedere al progresului Informațional.</p> <p>Reieșind din aceste imperative, legea necesită reactualizare în conformitate cu pasul timpului, următoarele noțiuni de bază, care vor avea următorul conținut:</p> <p>"date – o însușire de caractere numerice și alfanumerice, care au o anumită semnificație.</p> <p>informații – o consecutivitate de date aranjate în comunicat, veste, știre ș.a., care pot fi concepute, înțelese și expuse.</p> <p>informatică – știința care se ocupă cu studiul prelucrării informației cu ajutorul sistemelor automate de calcul.</p> <p>sistem informatic – ansamblul de elemente implicate în procesul de prelucrare și transmitere a datelor pe cale electronică.</p> <p>sistem informațional – se include în sistemul informatic, și reprezintă ansamblul de elemente implicate în procesul de colectare, transmisie, prelucrare, etc. de informații.</p> <p>echipamente, componente fizice (hardware) – ansamblul componentelor fizice ale unui sistem de calcul.</p> <p>produse program (software) – sistem de programe pentru calculatoare;</p> <p>program (program de calculator) - ansamblu de instrucțiuni codate cu ajutorul cărora un calculator electronic rezolvă o problemă dată."</p> <p>Aceste noțiuni, vor trebui să se regăsească în conținutul întregului text al legii.</p>
8.	<i>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor</i>	<p>Propuneri:</p> <p>1. În art.27 la verbele din text "...împotriva riscurilor de pierdere, distrugere," se adaugă sintagma "alterare", avînd continuitatea actului normativ.</p> <p>2. La art.28 alin.(2) lit.d) se exclude textul "și cu intenție".</p> <p>Art.28 alin.(2) lit.d) "pătrunderea neautorizată și cu intenție în sistemele și rețelele informatice publice sau private, chiar neurmă de ascultarea, înregistrarea sau utilizarea în interese personale ori în interesele altor persoane a datelor culese, precum și pentru obținerea unui alt folos". Potrivit art.17, 18 Cod</p>

		<p>Penal, infracțiunea poate fi săvârșită atât cu intenție cât și din imprudență. Astfel, stabilind în mod expres "pătrunderea neautorizată și cu intenție", Legiuitorul a limitat posibilitatea tragerii la răspundere a făptuitorului, în cazul în care fapta prejudiciabilă ar fi fost săvârșită din imprudență. De această lacună a legii ar putea profita cei care urmăresc să obțină date cu caracter personal în interes propriu. În situația în care făptuitorul ar invoca starea de imprudență, iar instanța, nu constată întrunirea elementelor componente altei infracțiuni prevăzută de legea penală, atunci, nu ar avea temei legal să pronunțe o hotărâre de condamnare a inculpatului.</p> <p>Consideră oportun excluderea textului "și cu intenție", deoarece în situația în care s-a constatat de către instanță, urmare administrării probelor, pătrunderea neautorizată în sistemele și rețelele informatice publice sau private, cauzând astfel prejudicii, judecătorul se poate prevala atât de art.17 CP "se consideră că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, le-a dorit sau admitea, în mod conștient, survenirea acestor urmări", cât și de art.18 CP "se consideră că infracțiunea a fost săvârșită din imprudență dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia și putea să le prevadă".</p>
9.	<i>Agencia Relații Funciare și Cadastru</i>	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor asupra legii monitorizate.
10.	<i>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene</i>	Comunică lipsa de obiecții și propuneri referitor la funcționalitatea, aplicabilitatea, predictibilitatea și eficiența legii.
11.	<i>Academia de Științe a Moldovei</i>	Comunică că nu au fost identificate prevederi contradictorii sau care se dublează cu careva prevederi din alte acte normative.
12.	<i>Ministerul Afacerilor Interne</i>	<p>Etapa actuală de dezvoltare a RM se caracterizează prin dezvoltarea rapidă a tehnologiilor informaționale, prin rolul sporit al domeniului informațional, ce include totalitatea informației, infrastructurii informaționale și de telecomunicații, subiecților care efectuează colectarea, formarea, prelucrarea și utilizarea informației a sistemului ce reglementează relațiile sociale apărute în acest sens.</p> <p>Astfel, prin modificarea, completarea prevederilor Legii nr.1069-XIV din 22.06.2000 cu privire la informatică sau, după caz, prin elaborarea unei legi în redacție nouă cu privire la informatică se vor crea mecanisme naționale de aplicare a tehnologiilor informaționale, deja în condițiile de dezvoltare a acestui domeniu în RM.</p>
13.	<i>Ministerul Economiei</i>	<p>Legea cu privire la informatică a fost publicată în anul 2001. Între timp au apărut o serie de noi legi care reglementează în linii generale aspectele prevăzute de Legea nr.1069/2000, după cum urmează:</p> <p>a) Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE a se vedea Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467-XV din 21.11.2003.</p> <p>b) Capitolul II ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ ÎN DOMENIUL</p>

INFORMATICII a se vedea Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr. 467-XV din 21.11.2003.

c) Capitolul III ACCESUL LA INFORMAȚIE ȘI SERVICIILE INFORMATICE a se vedea Legea privind accesul la informație nr.982-XIV din 11.05.2000;

Legea cu privire la registre nr.71-XVI din 22.03.2007.

d) Capitolul IV PROTECȚIA ȘI SECURITATEA DATELOR – lipsește un act legislativ care ar stabili norme legale detaliate racordate la situația actuală. Doar simple mențiuni sunt stabilite în legile indicate mai sus.

e) Capitolul V

DREPTUL DE PROPRIETATE ASUPRA PRODUSELOR INFORMATICE a se vedea Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr.139 din 02.07.2010.

f) Capitolul VI

DOCUMENTUL ELECTRONIC a se vedea Legea cu privire la documentul electronic și semnătura digitală nr.264-XV din 15.07.2004.

În capitolul 1 “Dispoziții Generale”, art.2 se propune modificarea parțială sau totală a următoarelor noțiuni:

1. *„acces neautorizat – acces la informații efectuat cu încălcarea regimului de lucru”* se înlocuiește cu *„acces neautorizat - conectarea și/sau utilizarea de către o persoană fizică sau juridică a unei rețele și/sau a unui serviciu de comunicații electronice ale unui furnizor de rețele și/sau servicii, prin intermediul oricărui mijloc tehnic, fără încheierea unui contract de utilizare sau fără alte temeuri legale care ar prevedea condițiile în care furnizorul acceptă accesul”*.
2. *„bancă de date – totalitatea bazelor de date și produselor program pentru dirijarea lor”* se înlocuiește cu *„bancă de date - sistem tehnico-informațional ce include una sau mai multe baze de date și un sistem de dirijare a acestor baze”*.
3. *„bază de date - colecție de date, organizată conform unei structuri conceptuale, care descrie caracteristicile acestor date și relațiile dintre entitățile lor componente, destinată unuia sau mai multor domenii de aplicație”* se înlocuiește cu *„bază de date - totalitate de date, organizate conform unei structuri conceptuale, ce descriu caracteristicile principale și raporturile dintre esențe, destinată unui domeniu sau mai multor domenii de aplicare”*.
4. *„document electronic - produs informatic prin care se adeverește sau se preconizează un fapt, se confirmă un drept, se recunoaște o obligație, se identifică o persoană juridică sau fizică etc”* se înlocuiește cu *„document electronic - informația în formă electronică, creată, structurată, prelucrată, păstrată și transmisă cu*

ajutorul computerului, al altor dispozitive electronice sau mijloace tehnice și de program, semnată cu semnătură digitală în conformitate cu prezenta lege”.

5. *„informatizare - ansamblu organizat de acțiuni destinate creării, implementării, întreținerii și perfecționării sistemelor automatizate de calcul și transport de date în procesul de colectare, stocare, prelucrare și difuzare a informației”* se înlocuiește cu *„informatizare - proces organizatoric social-economic și tehnico-științific de creare a unor condiții optime pentru satisfacerea necesităților informaționale și realizarea drepturilor cetățenilor, autorităților administrației publice și persoanelor juridice în baza formării și utilizării resurselor informaționale”.*
6. *„resursă informațională - orice element al unui sistem informațional, necesar pentru executarea operațiilor solicitate”* se înlocuiește cu *„resursă informațională - totalitate de informații documentate în sistemele informaționale automatizate, organizată în conformitate cu cerințele stabilite și cu legislația în vigoare”.*
7. *„Sistem informatic - ansamblu de programe și echipamente care asigură prelucrarea automată a datelor”* se înlocuiește cu *„sistem informatic – orice dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor”.*
8. *„sistem informațional - sistem de prelucrare a informației, împreună cu resursele organizaționale asociate, cum ar fi resursele umane și tehnice, care furnizează și distribuie informația”* se înlocuiește cu *„sistem informațional - totalitate de resurse și tehnologii informaționale interdependente, de metode și de personal, destinată păstrării, prelucrării și furnizării de informație”.*

Alte prevederi din Legea nr.1069/2000 deja nu mai sunt viabile timpurilor actuale, cum ar fi licențierea rețelelor informatice și prestarea serviciilor informatice publice (art.10) și aplicarea fondului extrabugetar de informatizare (art.12) și urmează a fi revăzute.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului Nr. 693 din 17.11.2009 „cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în unele hotărâri ale Guvernului”

		<p>sintagma „Ministerul Dezvoltării Informaționale” se substituie cu sintagma „Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor” în întreaga Lege “Cu privire la informatică” după necesitate.</p> <p>La fel în conformitate cu Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007 art.78 alin.(9) „La data intrării în vigoare a prezentei legi, Agenția Națională pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică se reorganizează în Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI)”, astfel survine necesitatea de a efectua modificările necesare pentru a păstra actualitatea legii curente.</p> <p>În cazul preluării prevederilor din Legea nr.1069/2000 în alte legi mai recente din domeniu, Legea cu privire la informatică ar putea fi abrogată.</p>
14.	<i>Ministerul Finanțelor</i>	<p>Legea supusă monitorizării necesită o reevaluare a definițiilor utilizate concomitent cu alte acte legislative și normative din domeniul tehnologiei informației.</p> <p>Unele noțiuni sunt definite identic în diferite acte, de exemplu „baza de date” în Legea monitorizată și în Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr.467-XV din 21.11.2003.</p> <p>Unele definiții, cu toate că au una și aceeași semnificație, diferă prin expunerea textului. În aceleași două legi menționate mai sus întâlnim definițiile de „bancă de date”, „date”, „informatizare”.</p> <p>În opinia noastră, este necesar de a defini clar noțiunea „document electronic”, deoarece în unele cazuri el poartă semnificație de fișier electronic (Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr.467-XV din 21.11.2003), în altele – de document electronic cu semnificație juridică (Legea nr.1069-XIV cu privire la informatică, Legea nr.264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală, Hotărârea Guvernului nr.844 din 26.07.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului integrat de circulație a documentelor electronice).</p> <p>De asemenea, este necesar de a stabili univoc definițiile a două noțiuni importante „sistem informațional” și „sistem informatic”, deoarece deseori noțiunile date sunt confundate. În acest scop este necesar de a alege variantele definițiilor corecte din Legea nr.1069-XIV cu privire la informatică, Legea cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nr.467-XV din 21.11.2003 și Legea nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice.</p> <p>Necesită o reexaminare minuțioasă și alte definiții, cum ar fi „resursă informațională”, „produs software” ș.a.</p> <p>Prin urmare, propunem ca noțiunile de bază să fie definite numai în Legea nr.1069-XIV din 22 iunie 2000 „Cu privire la informatică”, în actele ulterioare se poate face o trimitere la definițiile necesare. Concomitent, este necesar de a exclude din actele normative ulterioare noțiunile care se dublează, și, mai ales, cele care definesc diferit unele și aceleași noțiuni, fapt ce poate crea situații juridice confuze.</p>

15.	Ministerul Justiției	<p>1. În scopul excluderii unor interpretări diferite a cadrului normativ în domeniu este necesar de a sincroniza noțiunile din Legea cu privire la informatică cu cele din alte acte legislative. <i>Spre exemplu</i>, dar nu numai în cazurile indicate:</p> <p>a) <i>bancă de date – totalitatea bazelor de date și produselor program pentru dirijarea lor.</i> Noțiune alternativă: <i>sistem tehnico-informațional ce include una sau mai multe baze de date și un sistem de dirijare a acestor baze.</i></p> <p>b) <i>date - fapte, noțiuni, fenomene, evenimente, însușiri, indici, instrucțiuni etc., reprezentate sub o formă convențională, adecvată comunicării, interpretării sau prelucrării manuale ori cu mijloace automate.</i> Noțiune alternativă, conform Legii 467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat: <i>informație prezentată într-o anumită formă care permite a o comunica, comenta și prelucra.</i></p> <p>c) <i>date cu caracter personal - date care permit sub orice formă, direct sau indirect, identificarea persoanei fizice la care se referă aceste date.</i> Noțiune alternativă, conform Legii nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal: <i>orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale.</i></p> <p>2. Întru evitarea conflictului de interese și repartizarea corectă a atribuțiilor autorităților publice în domeniul de reglementare a prezentei legi urmează a fi revizuite Articolele 5 și 8 sau va fi propusă modificarea altor acte legislative care vin în contradicție. <i>Spre exemplu</i>, se suprapune competența Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor privind elaborarea strategiei de dezvoltare a domeniului informaticii cu atribuțiile Centrului de Guvernare Electronică (Hotărârea Guvernului Nr. 760 din 18 august 2010 pentru aprobarea Statutului Instituției publice Centrul de Guvernare Electronică (E-Government).</p> <p>3. În scopul facilitării accesului la resursele informatice, eficientizării activității autorităților publice și asigurării securității cibernetice a statului se propune de a include în competența Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor elaborarea și întreținerea unei baze de cunoștințe și biblioteci de algoritmi și produse program publice destinate utilizării de către autoritățile publice. Problema este stringentă prin faptul că majoritatea autorităților publice nu dispun de competențe TI care ar putea identifica și implementa soluții TI, iar în unele cazuri fiecare autoritate contractează realizarea din nou a unor soluții deja existente în sectorul public. În situația respectivă acestea se expun diferitor riscuri prin utilizarea sau lipsa unor sisteme nesecurizate, ineficiente și/sau cu încălcarea dreptului de autor, afectând în felul dat siguranța cibernetică a statului. În acest context se propun următoarele modificări și completări la Articolul 8 alin. (2):</p> <p>a) completarea cu o literă nouă cu următorul conținut ”formează, întreține și asigură accesul la biblioteca de algoritmi și produse program destinate autorităților publice”.</p>
-----	----------------------	---

		<p>b) excluderea lit.r), deoarece mecanismul de certificare este reglementat de Legea nr. 235 din 1 decembrie 2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.</p> <p>4. Este oportun de a fi abrogat Articolul 9 deoarece o autoritate cu o astfel de denumire nu există, iar activitatea Agenției în domeniu este reglementată conform Legii comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 în baza căreia a fost creată Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI).</p> <p>5. Articolul 10 urmează a fi abrogat, întrucât interpretează unilateral prevederile Legii nr.235 din 1 decembrie 2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității.</p> <p>6. Articolul 11 este necesar de a fi exclus sau reformulat în conformitate cu Legea nr.235 din 1 decembrie 2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității. Limitarea impusă de articol nu este clară prin faptul că nu se specifică care este autoritatea abilitată cu dreptul de a certifica produsele în domeniul telecomunicațiilor și informaticii și care este acest mecanism (inclusiv și în cazul utilizării unor sisteme open source).</p> <p>7. Din Articolul 14 alin. (1) de exclus lit. c) deoarece interpretează limitat prevederile Legii nr. 105-XV din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor sau de reformulat prin referirea la Legea respectivă.</p> <p>8. În scopul excluderii specificării diferite a entităților unor liste de informații speciale se propune ca acestea să nu fie enumerate, dar să se facă referire la actul legislativ de bază în care acestea sunt definite. În acest sens se propune modificarea Articolului 15 prin referirea categoriilor de informații la Legea nr.133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal și Legea nr.245-XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat.</p> <p>9. În scopul asigurării armonizării Legii respective cu alte acte legislative inclusiv și legislația internațională este necesară substituirea în alin. (1) al Articolului 16 a sintagmei ”nu contravine prevederilor prezentei legi” cu sintagma ”nu contravine prevederilor legislației în vigoare”.</p> <p>10. La Articolul 28 va fi exclus alin. (3), deoarece este subiectul altor acte legislative, sau va fi reformulat în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, precum și exclusă sintagma ”În scopul asigurării securității naționale”, fiind o atribuție care nu revine autorității menționate în textul articolului.</p> <p>11. În scopul sincronizării actelor normative în domeniu este necesar de a exclude Capitolul IV ”Documentul electronic”, deoarece aspectul respectiv reglementat de Legea 264-XV din 15 iulie 2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală.</p>
16.	<i>Agenția Turismului</i>	<p>1. Funcționalitatea actului legislativ. Prevederile Legii cu privire la informatică sunt aplicabile.</p> <p>2. Gradul de implementare a obiectivelor și a scopului actului legislativ. Legea determină clar principiile și măsurile de asigurare a libertății și protecției datelor în sistemele informatice, dreptului de acces la serviciile informatice.</p>

		<p>3. Modificările operate în actul legislativ n-au influențat scopul și esența acestuia.</p> <p>4. În opinia noastră actele normative secundare ce reglementează punerea în aplicare a legii sunt aplicabile. Referitor la implicațiile materiale, financiare și umane și real disponibile pentru îndeplinirea prevederilor legii, trebuie să menționăm că resursele financiare deseori sunt insuficiente și necesită identificarea resurselor suplimentare pentru elaborarea și implementarea actelor de politici.</p> <p>5. Legea nu conține prevederi contradictorii sau prevederi care dublează sau care contravin prevederilor altor acte normative. Implementarea prevederilor legii n-au fost contestate în instanțele judecătorești de către persoane ce au dreptul de acces la serviciile informatice.</p> <p>6. Neutralitatea actului legislativ. Reieșind din prevederile legii s-a constatat, că acestea nu încalcă principiul proporționalității dintre interesele publice și cele private și nu conțin reglementări în exces sub pretextul atingerii sau ocrotirii intereselor publice sau a unor interese private.</p> <p>7. Stabilitatea și predictibilitatea actului legislativ. În lege au fost operate modificări, însă după cum s-a menționat în pct.3 ele n-au influențat asupra scopului și esenței acesteia.</p> <p>8. Eficiența actului legislativ. Legea este practicabilă și eficientă.</p> <p>9. Concluzii și recomandări. În opinia noastră proiectul de modificare a legii elaborat recent și avizat de Agenția Turismului va îmbunătăți prevederile acesteia.</p>
--	--	--

Lista actelor normative
la elaborarea cărora s-a ținut cont, direct sau indirect, de prevederile
Legii monitorizate sau care includ cerințe conforme prevederilor acesteia pentru crearea diferitor sisteme și
resurse informaționale de stat.

1. Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.284 din 19.04.2012 cu privire la expedierea și recepționarea documentelor electronice prin sistemul informațional automatizat de creare și circulație a documentelor electronice între Serviciul Fiscal de Stat și instituțiile financiare.
2. Regulamentul cu privire la supravegherea sistemului automatizat de plăți interbancare, aprobat prin Hotărârea Băncii Naționale nr.154 din 28.06.2007.
3. Regulamentul privind sistemele informaționale utilizate pentru crearea bazei de date a biroului istoriilor de credit, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.8/15 din 26.02.2009.
4. Regulamentului cu privire la modul de ținere a registrului deținătorilor de valori mobiliare nominative de către registrator și deținătorul nominal, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.15/1 din 16.03.2007.
5. Concepția sistemului informațional automatizat "Cadastrul bunurilor imobile", aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr.20 din 11.02.2008.
6. Hotărârea Guvernului nr.328 din 24.05.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat "Registrul informației criminalistice și criminologice".
7. Hotărârea Guvernului nr.1008 din 26.12.2011 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat "Evidența migrației forței de muncă".
8. Hotărârea Guvernului nr.883 din 25.11.2011 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al operatorilor de date cu caracter personal". Include definiția Sistemului informațional automatizat (sistem informatic) – ansamblu de programe și echipamente care asigură prelucrarea automată a datelor (componenta automatizată a sistemului informațional).
9. Hotărârea Guvernului nr.690 din 20.09.2011 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni privind implementarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul informației criminalistice și criminologice" și a e-serviciilor pentru anii 2011-2012.
10. Hotărârea Guvernului nr.1141 din 16.12.2010 cu privire la aprobarea Planului de dezvoltare a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2011-2015.
11. Hotărârea Guvernului nr.1003 din 23.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat "Registrul geologic de stat".
12. Hotărârea Guvernului nr.944 din 11.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat "Registrul de stat al frecvențelor și stațiilor de radiocomunicații".
13. Hotărârea Guvernului nr.856 din 21.09.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al sistemului informațional automatizat al Biroului Național de Statistică.
14. Hotărârea Guvernului nr.544 din 09.09.2009 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al cazurilor de violență în familie".
15. Hotărârea Guvernului nr.355 din 08.05.2009 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat "Registrul de stat al achizițiilor publice".
16. Hotărârea Guvernului nr.268 din 08.04.2009 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat "Registrul rezervelor materiale ale statului". Include definiția Sistemului informațional automatizat (SIA) – totalitatea resurselor informațional interconectate, tehnologiilor, metodelor și personalului, destinat pentru păstrarea, prelucrarea și eliberarea informației;
17. Hotărârea Guvernului nr.1356 din 03.12.2008 cu privire la aprobarea Structurii Sistemului Informațional Automatizat "Asistența Socială".

18. Hotărîrea Guvernului nr.1321 din 27.11.2008 cu privire la aprobarea Concepției sistemului informațional automatizat de administrare teritorială.
19. Hotărîrea Guvernului nr.25 din 18.01.2008 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul persoanelor reținute, arestate și condamnate". Include definiția Sistemului informațional automatizat (SIA) – totalitatea mijloacelor software și hardware, destinate pentru prelucrarea informației, precum și resursele informaționale și infrastructura utilizatorului. Sistem informațional automatizat de importanță statală – Sistem informațional automatizat care funcționează în organele puterii și administrării de stat;
20. Hotărîrea Guvernului nr.1520 din 29.12.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul procedurilor de executare".
21. Hotărîrea Guvernului nr.1401 din 13.12.2007 privind aprobarea Concepției Sistemului informațional integrat automatizat "Migrație și azil".
22. Hotărîrea Guvernului nr.824 din 23.07.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul infrastructurii organelor de drept". Include definiția Registrului - totalitatea informațiilor documentate în sistemul informațional automatizat, organizată în corespundere cu cerințele stabilite și legislația în vigoare.
23. Hotărîrea Guvernului nr.693 din 21.06.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al accidentelor rutiere".
24. Hotărîrea Guvernului nr.635 din 06.06.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul obiectelor păzite". Include definiția Sistemului informațional automatizat - totalitatea mijloacelor software și hardware, destinate pentru prelucrarea informației, a resurselor informaționale și a infrastructurii utilizatorului.
25. Hotărîrea Guvernului nr.634 din 06.06.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul de stat al armelor". Include definiția Sistemului informațional automatizat (SIA) - totalitatea mijloacelor software și hardware, destinate pentru stocarea și prelucrarea informației, a resurselor informaționale și a infrastructurii utilizatorului;
26. Hotărîrea Guvernului nr.633 din 06.06.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul informației criminalistice și criminologice".
27. Hotărîrea Guvernului nr.565 din 21.05.2007 cu privire la aprobarea Concepției Sistemului informațional automatizat "Registrul dactiloscopic".
28. Legea nr.101-XVI din 15.05.2008 cu privire la Concepția Sistemului informațional automatizat de stat "Alegeri".